

PTA-regeling en examenreglement

HAVO

Cohort 2021

Leerjaar 4 schooljaar 2021-2022

Leerjaar 5 schooljaar 2022-2023

1. Voorwoord

Dit deel, met een overzicht van het **reglement van het PTA**, is bestemd voor de leerlingen die op havo-4 starten in 2021. Ook voor hun ouder(s)/verzorger(s) is het belangrijk om kennis te nemen van de inhoud, zodat ze op de hoogte zijn van de regels voor het verloop van het schoolexamen en het centraal examen. Belangrijk is bijvoorbeeld de geldende slaag-/zakregeling voor het centraal examen. Bij de informatie over de organisatie van het schoolexamen is onder andere de inhaal- en herkansingsregeling van belang.

Het andere deel geeft een overzicht van de **stofomschrijvingen van het PTA** van de verschillende vakken die op havo-4 en -5 worden afgenomen. Dit overzicht van de stofomschrijvingen van de vierde en vijfde klas biedt dus alle informatie over het complete schoolexamen. Bij voortschrijdend inzicht kunnen de verschillende vaksecties een percentage of een deel van de vakinhoud aanpassen. Vanzelfsprekend worden aanpassingen vóór 1 oktober van het betreffende schooljaar aan de leerlingen meegedeeld.

Dit examenreglement is van toepassing op eenieder die betrokken is bij het (school)examen en is gebaseerd op de (examen) wet- en regelgeving zoals die van kracht is op 1 augustus 2021 (vastgelegd in o.a. de Wet op het voortgezet onderwijs, het Inrichtingsbesluit en het Eindexamenbesluit VO).

Dit examenreglement is voorgelegd aan en goedgekeurd door de medezeggenschapsraad volgens de in de wet geldende eisen.

2. Inleiding

In de bovenbouw van het havo kunnen de leerlingen een keuze maken uit vier profielen. Een profiel is een samenhangend programma van vakken dat voorbereidt op een groep van verwante opleidingen. De vier profielen zijn:

- a. Cultuur en Maatschappij,
- b. Economie en Maatschappij,
- c. Natuur en Gezondheid,
- d. Natuur en Techniek.

Een profiel bestaat uit drie delen: het gemeenschappelijk deel (vakken die voor elke leerling verplicht zijn), het profieldeel (vakken die voor de leerlingen van een bepaald profiel verplicht zijn) en het vrije deel (bestaand uit een aantal vakken naar keuze). In totaal zal iedereen in de bovenbouw twaalf tot vijftien vakken volgen.

In de examenprogramma's wordt niet alleen kennis vereist maar toetst men ook of de leerlingen over bepaalde vaardigheden beschikken. Alle in het PTA vermelde toetsen zijn verplicht. We onderscheiden drie vormen van toetsing, en wel:

- Toetsen met gesloten en/of open vragen. Het gaat hierbij vooral om het toetsen van kennis en inzicht. Toetsen worden beoordeeld met een cijfer. Deze toetsen, schriftelijk of mondeling, komen zowel in het schoolexamen als in het centraal examen voor.
- Praktische opdrachten. Deze zijn vooral bedoeld om vaardigheden te toetsen. Daarnaast wordt bij het vervullen ervan in ruime mate een beroep gedaan op kennis en inzicht. Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer. Zij zijn een onderdeel van het schoolexamen. Richtlijnen voor het maken van praktische opdrachten en de beoordelingsnormen daarvoor worden apart aan de leerlingen verstrekt. Leerlingen dienen praktische opdrachten (of onderdelen daarvan) op of voor de deadline in te leveren.
- Profielwerkstuk. Dit werkstuk is een uitgebreide praktische opdracht, bij een vak uit het vakkenpakket van de leerling met minimaal 440 uur studielast. Het profielwerkstuk vormt als het ware de afsluiting van een profiel. Het laat zien welke vaardigheden iemand beheerst en in welke mate hij ze beheerst. Het profielwerkstuk wordt met een cijfer beoordeeld. Dit cijfer is een onderdeel van het combinatiecijfer.

Sommige vakken worden alleen met een schoolexamen afgesloten. Het afgeronde cijfer dat behaald wordt voor het schoolexamen is dan het eindcijfer voor dat vak. Bij andere vakken is er naast het schoolexamen een centraal examen. Dan wordt het eindcijfer door het schoolexamen en centraal examen samen bepaald.

In het PTA van de verschillende vakken is aangegeven of dat vak naast een schoolexamen een centraal examen kent en wat het gewicht van de verschillende onderdelen voor de berekening van het eindcijfer van het schoolexamen is.

De toetsing voor het schoolexamen beperkt zich niet tot het eindexamenjaar. Bij veel vakken wordt op havo-4 reeds een schoolexamentoets afgenomen. Het vak CKV wordt in zijn geheel afgesloten op havo-4.

Naast de voor het schoolexamen meetellende toetsen en praktische opdrachten worden er in de voorexamenklassen toetsen gegeven die alleen meetellen voor de rapporten en voor de overgang. Deze tellen niet mee voor het schoolexamen en zijn dus ook niet in het PTA van de verschillende vakken opgenomen. Vanzelfsprekend tellen toetsen en praktische opdrachten van het schoolexamen wel mee voor de rapporten en de overgang.

In de Tweede Fase geldt een slaag/zakregeling waarin bij bepaalde resultaten compensatie is vereist om te kunnen slagen. Om zo'n regeling met compensatie mogelijk te maken en de regeling overzichtelijk te houden is het combinatiecijfer in het leven geroepen. Het combinatiecijfer is het rekenkundig gemiddelde van de 'kleine vakken/onderdelen' die met een cijfer op de cijferlijst staan. Ook het combinatiecijfer wordt op de cijferlijst vermeld. Op het havo gaat het om de vakken maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk. Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,5 wordt dus een 6 en 5,45 een 5.

3. Examenreglement

Algemeen

- Het eindexamen wordt afgenomen met inachtneming van het Eindexamenbesluit VO. De examencommissie en examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
- De regelgeving rond het school- en eindexamen is volop in beweging. Dit reglement zal aangepast worden als veranderde wetgeving of voortschrijdend inzicht hiertoe aanleiding geven. Betrokkenen zullen van deze aanpassingen op de hoogte worden gebracht.

3.1 Begripsbepalingen

<i>Het bevoegd gezag:</i>	het bestuur van de stichting Trevianum.
<i>Directeur:</i>	directeur of diens waarnemer.
<i>Examensecretaris:</i>	een door de directeur aangewezen personeelslid dat mede belast is met het organiseren van het examen en het toezien op de juiste uitvoering. De secretaris van het eindexamen heeft ook zitting in de examencommissie.
<i>Leerling:</i>	iedereen die op Havo Trevianum als zodanig ingeschreven is.
<i>Kandidaat:</i>	iedereen die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
<i>Examinator:</i>	degene die is belast met het afnemen van het examen.
<i>Examencommissie:</i>	bestaat uit de examensecretarissen van de drie scholen van Trevianum scholengroep, aangevuld met twee tot vier docenten van Trevianum scholengroep. De examencommissie zorgt voor de borging van de schoolexaminering, ondersteunt en adviseert de directeur bij verzoeken, klachten, (vermeende) onregelmatigheden en andere aan het examen gerelateerde zaken.
<i>Commissie van beroep:</i>	bij geschillen over een schoolexamen(onderdeel) is er in eerste instantie beroep mogelijk (via de examencommissie) bij de directeur van de school. Als de klager het niet eens is met de beslissing van de directeur, is er beroep mogelijk bij de commissie van beroep die bestaat uit de voorzitter van het College van Bestuur van Trevianum Scholengroep en de directeuren van de niet bij het geschil betrokken scholen van Trevianum Scholengroep.

3.2 De examencommissie en de examensecretaris

3.2.1 Taken en bevoegdheden van de examencommissie

3.2.1.1

De examencommissie zorgt voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van Trevianum en passend bij het afsluitend karakter van het schoolexamen).

3.2.1.2

De examencommissie stelt richtlijnen en aanwijzingen vast om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.

3.2.1.3

De examencommissie adviseert de directeur over te nemen besluiten bij (vermeende) onregelmatigheden (zoals bedoeld in artikel 3.4), klachten en verzoeken gericht aan de examencommissie en andere aan het examen gerelateerde zaken en verricht daartoe alle voorbereidende werkzaamheden.

3.2.1.4

De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van taken en bevoegdheden zoals bedoeld in lid 3.2.1.1 en lid 3.2.2.5 en de maatregelen die zij in dit verband kan nemen, voor zover deze niet zijn vastgelegd in het examenreglement.

3.2.1.5

Indien de examencommissie een klacht, verzoek of onregelmatigheid behandelt waarbij een van de leden van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van deze klacht, verzoek of onregelmatigheid.

3.2.1.6

De examencommissie is een onafhankelijk en zelfstandig orgaan dat op verzoek van de directeur of het bevoegd gezag dan wel op eigen initiatief adviseert over de zaken die vallen binnen artikel 3.2.1.1

3.2.1.7

Leden hebben zitting in de examencommissie zonder last of ruggespraak.

3.2.1.8

De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op over haar bevindingen bij het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering en verstrekt dit verslag aan het bevoegd gezag en de schooldirecteuren.

3.2.1.9

Binnen het Eindexamenbesluit ligt een groot deel van de eindverantwoordelijkheid en de beslissingsbevoegdheid bij de directeur. De examencommissie zal dientengevolge formeel een adviserende rol hebben. De directeur kan binnen de kaders van de wet- en regelgeving taken en bevoegdheden delegeren aan de examencommissie.

3.2.1.10

De examencommissie doet aan de directeur een voorstel van een examenreglement en jaarlijks een voorstel voor het programma van toetsing en afsluiting.

3.2.2 Benoeming en samenstelling van de examencommissie

3.2.2.1

Het bevoegd gezag stelt een examencommissie in voor de drie scholen die vallen onder Stichting Trevianum.

3.2.2.2

Het bevoegd gezag benoemt in samenspraak met de schooldirecteuren van de stichting de leden van de examencommissie en draagt er zorg voor dat de samenstelling een voldoende onafhankelijke en deskundig functioneren waarborgt. De examencommissie bestaat te allen tijde uit minimaal drie leden en uit een oneven aantal leden.

3.2.2.3

In de examencommissie hebben in ieder geval de examensecretarissen van de drie scholen zitting, aangevuld met twee tot vier docenten verbonden aan Trevianum.

3.2.2.4

Het bevoegd gezag, schooldirecteuren, leden van de MR, leerlingen en hun wettelijke vertegenwoordigers maken geen deel uit van de examencommissie. Het bevoegd gezag en de schooldirecteuren hebben te allen tijde het recht om elke zitting van de examencommissie als toehoorder bij te wonen.

3.2.2.5

Alle zaken zoals bedoeld in artikel 3.2.1.1 en 3.2.1.2 vallen onder de examencommissie. Zaken zoals bedoeld in artikel 3.2.1.3 worden behandeld door een delegatie van de examencommissie. Deze delegatie bestaat uit de examensecretaris van de betreffende school aangevuld met minimaal één ander lid zijnde een docent. De samenstelling van de delegatie ligt niet vast per school, maar kan variabel worden ingezet om zo steeds de juiste expertise in te kunnen zetten.

3.2.2.6

De examensecretaris kan bij niet-beschikbaar-zijn vervangen worden door een van de andere examensecretarissen of de plaatsvervangend examensecretaris.

3.2.2.7

Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de examencommissie haar werk onafhankelijk en deskundig kan uitvoeren en stelt daarvoor de nodige faciliteiten (waaronder tijd, middelen, scholing en administratieve ondersteuning) beschikbaar.

3.2.2.8

De directeur wijst uit het personeel een of meerdere examensecretarissen aan met onderstaande taken:

- het ondersteunen van de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen;
- het ondersteunen van de directeur bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
- het verstrekken van overzichten van de schoolexamenresultaten;

- het (samen met de directeur) tekenen van de overzichten en de eindbeoordeling van het schoolexamen;
- het (samen met de directeur) vaststellen van de uitslag van het eindexamen;
- het (samen met de directeur) tekenen van de diploma's en cijferlijsten.

3.3 Het eindexamen

Het eindexamen bestaat voor sommige vakken louter uit een schoolexamen (SE), voor andere vakken volgt na het schoolexamen ook een centraal examen (SE + CE).

Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk. De eisen die gesteld worden aan het profielwerkstuk zijn uitgewerkt in de PTA-regeling.

3.3.1 Algemeen

Voor elke kandidaat tijdens een zitting van het examen (schoolexamen én centraal examen) gelden de volgende algemene regels:

- het meenemen van tassen, jassen, telefoons, smartwatches en dergelijke in het examenlokaal is niet toegestaan. Waardevolle spullen kunnen niet in bewaring worden gegeven en dienen thuis of in de opbergkast gelaten te worden.
- de toetsmomenten worden afgesloten op het moment dat de maximale tijd verstreken is. Kandidaten overhandigen dan pas op aanwijzing van de surveillant hun werk.
- een grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij het vak wiskunde. De grafische rekenmachine mag geen eigen ingevoerde gegevens of tekst bevatten.
- toegestane hulpmiddelen dient de kandidaat zelf naar het examen mee te nemen. Deze kunnen te allen tijde gecontroleerd worden op eventuele aantekeningen.
- het examenwerk dient gemaakt te worden op papier dat door de school is verstrekt. Dit geldt ook voor het kladpapier. Er mag door de kandidaat geen papier meegenomen worden in het examenlokaal. Op elk papier dat door de school verstrekt wordt ten behoeve van het examen dient de kandidaat zijn naam en examennummer te vermelden.
- het examenwerk wordt niet met potlood gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctielak (bijv. Tipp-ex) is niet toegestaan.

Zie het volledige overzicht 'Toegestane hulpmiddelen' op de website van het ministerie:
www.examenblad.nl.

3.4 Onregelmatigheden gedurende het schoolexamen of het centraal examen

3.4.1

Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen of deeleindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is (Bijvoorbeeld: bij een onderdeel van het examen niet is verschenen, praktische opdrachten niet of niet volgens de door de examinator verstrekte voorschriften verricht, fraude pleegt of een informatiedrager, bijv. een mobiele telefoon of smartwatch in bezit heeft tijdens het maken van een schoolexamen of een centraal examen of gebruik maakt van een door de kandidaat beschreven hulpmiddel (zoals woordenboek, Binas, atlas, rekenapparaat)) kan de directeur maatregelen nemen.

Een (vermoeden) van onregelmatigheid wordt door de betrokkene (bijvoorbeeld surveillant, docent, examinator, leerling) gemeld bij de examensecretaris. Deze verricht in overleg met of samen met de examencommissie onderzoek waarbij de betrokkenen gehoord worden. De examencommissie adviseert na overleg (en eventueel aanvullend onderzoek) de directeur over een te nemen besluit.

3.4.2 Te laat

- Indien een kandidaat te laat verschijnt bij een schoolexamen mag hij de toets maken in de resterende tijd. Voor te laat komen bij het centraal examen, zie artikel 3.8.1.4.
- Als de hoedanigheid van de toets later starten niet mogelijk maakt (o.a. mondeling/luistertoets/spreekbeurt) is er sprake van een onregelmatigheid als bedoeld in artikel 3.4.1.
- Bij overmacht kan de examencommissie anders besluiten.

3.4.3

De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
- b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
- c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
- d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.

Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

3.4.4

Het besluit waarbij een in artikel 3.4.1. bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, de kandidaat en indien deze minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat. De berichtgeving verloopt via elektronische mail bij de wettelijke vertegenwoordigers en via de ELO bij de kandidaat.

3.4.5 **Beroepsinstantie**

De kandidaat of examinerator kan in beroep gaan tegen een besluit genomen door de directeur in het kader van het examenreglement. Zie hiervoor artikel 3.7.6

3.5 **Inhoud van het eindexamen**

Het eindexamen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen en voor zover dat in het examenprogramma, bedoeld in artikel 7 van het Examenbesluit VO is bepaald, tevens uit een centraal examen.

3.6 **Regeling van het eindexamen**

3.6.1 **Programma van toetsing en afsluiting**

Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de onderdelen van het schoolexamen en de daarbij behorende weging en de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt.

3.6.2

Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de examencommissie vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie.

3.7 **Het schoolexamen**

3.7.1 **Algemeen gedeelte**

De schoolexamenperiode start bij de aanvang van het voorlaatste leerjaar en eindigt de vrijdag voorafgaand aan de meivakantie in het examenjaar. Het bevoegd gezag kan in een uitzonderlijk geval gebruik maken van zijn afwijkingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 32 van het Examenbesluit VO.

Elke kandidaat is verplicht deel te nemen aan alle toetsen die deel uitmaken van het PTA in de voor hem geldende vakken.

3.7.1.1

De examinerator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis van de beoordeling die hij voor onderdelen van het schoolexamen heeft gekregen en geeft hem in het schoolgebouw inzage in het door hem gemaakte werk. Op het door de examinerator gecorrigeerde werk mogen tijdens inzage door de kandidaat geen wijzigingen worden aangebracht.

De examinator bepaalt het eindcijfer schoolexamen voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen.

3.7.1.2

Het eindcijfer schoolexamen wordt voor elk der eindexamenvakken vastgesteld op basis van door vaksecties vastgelegde regelingen. Bij het opstellen van deze regelingen is gelet op de door het ministerie vastgelegde richtlijnen. Dit eindcijfer wordt altijd uitgedrukt op een schaal van 1 tot 10 tot op één decimaal.

3.7.1.3

Voor aanvang van het centraal examen wordt de kandidaat schriftelijk van zijn eindcijfers voor het schoolexamen in kennis gesteld.

3.7.1.4 Beoordelingsnormen

De door de examinatoren van hetzelfde vak vastgestelde normen ter beoordeling van een schriftelijk/mondeling schoolexamenwerk zijn bindend. Tegen een op basis van deze normen verleend cijfer is derhalve geen beroep mogelijk.

Indien het schoolexamenwerk van dien aard is, dat het onmogelijk c.q. zeer moeilijk is uniforme beoordelingsnormen vast te stellen, is het cijfer verleend door de desbetreffende examinator bindend.

3.7.1.5 Doubleren

Bij doublure in het voorexamenjaar vervallen alle cijfers, ook de cijfers van de schoolexamenvakken, met uitzondering van:

- afgesloten vakken waarvoor een eindcijfer is behaald hoger dan of gelijk aan een 6,5,
- een aantal door de directeur aangewezen praktische opdrachten, mits daarvoor het een cijfer is behaald hoger dan of gelijk aan 6,0.

Bij doublure in het examenjaar vervallen alle cijfers van het examenjaar, ook de cijfers van de schoolexamenvakken, met uitzondering van:

- afgesloten vakken waarvoor een eindcijfer is behaald hoger of gelijk aan een 5,5;
- literatuuropdrachten en een aantal door de directeur aangewezen praktische opdrachten mits daarvoor het een cijfer is behaald hoger dan of gelijk aan 6,0;
- kandidaten die een gespreid examen doen.

3.7.1.6 Ontzegging van het recht tot deelname aan het eindexamen

Indien het bestuur van de stichting Trevianum dringende redenen aanwezig acht (bijv. bij wangedrag of wegens het handelen in strijd met het Examenreglement) een kandidaat als leerling te verwijderen, betekent dit, dat bedoelde kandidaat van verdere deelname aan het schoolexamen en aan het centraal examen is uitgesloten.

3.7.1.7 Toezicht bij schoolexamen

De directeur zorgt dat er adequaat en voldoende toezicht is bij de schoolexamens. De met toezicht belaste surveillant registreert de aanwezigheid van de kandidaten, houdt toezicht tijdens de toets, meldt (vermeende) onregelmatigheden bij de examensecretaris en sluit de zitting af.

3.7.2 Inhaalregeling

3.7.2.1

Indien een kandidaat ten gevolge van ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat is deel te nemen aan een onderdeel van het PTA, of niet in staat is op tijd een opdracht in te leveren die deel uitmaakt van het PTA, dient dit door de kandidaat, bij minderjarigheid door de ouder(s)/verzorger(s) van de kandidaat, vóór aanvang van dit onderdeel aan de examencommissie te worden gemeld en binnen 48 uur schriftelijk te worden bevestigd.

Toetsen en praktische opdrachten die om een geldige reden niet zijn afgelegd, dienen in de eerst volgende herkansings- en inhaalperiode te worden ingehaald (zie 3.7.3.2). Het recht op herkansing van het betreffende werk vervalt, de kandidaat kan zich wel inschrijven om een ander werk te herkansen.

Indien een kandidaat ten gevolge van ziekte of een andere vorm van overmacht niet in staat is deel te nemen aan de herkansings- of inhaalperiode, dient dit door de kandidaat, bij minderjarigheid door de ouder(s)/verzorger(s) van de kandidaat, vóór aanvang van dit onderdeel aan de examencommissie te worden gemeld en binnen 48 uur schriftelijk te worden bevestigd, eventueel met het verzoek aan de examencommissie om de herkansing alsnog te mogen maken.

3.7.2.2

In geval van ziekte dienen in het onder 3.7.2.1. vermelde bericht de aard en de ernst van de ziekte alsook naam en adres van de behandelend geneesheer te worden vermeld.

3.7.2.3

Indien een kandidaat in gebreke blijft met betrekking tot het gestelde in 3.7.2.1. en 3.7.2.2. is artikel 3.4.1 van toepassing.

3.7.2.4

Een onderdeel (toets of praktische opdracht) van een schoolexamen kan alleen in uitzonderlijke gevallen ongeldig verklaard worden. De kandidaat kan schriftelijk binnen drie werkdagen na afloop van een schoolexamenonderdeel een met argumenten onderbouwd verzoek tot ongeldigheidsverklaring indienen bij de examencommissie. De examencommissie doet onderzoek, hoort daarbij in ieder geval ook de examinerator en brengt een advies uit aan de directeur. Over het toestaan van een nieuwe toets / praktische opdracht beslist de directeur.

3.7.3 Regeling voor herexamens en herkansingen

3.7.3.1. Herexamen in vakken met alleen schoolexamen

Voor vakken met alleen schoolexamens, die onvoldoende zijn afgesloten, bestaat de mogelijkheid een herexamen af te leggen.

De nieuwe cijfers vervangen de oude cijfers alleen als ze hoger zijn.

Voor het aantal en de tijdstippen van de herexamens geldt de volgende regel:

- Voor een vak dat afgesloten wordt met een cijfer lager dan 5,5 in het examenjaar mag een kandidaat éénmaal een herexamen afleggen. Dit vindt plaats na de derde PTA-ronde in het examenjaar, maar in ieder geval voor aanvang van het centraal examen.

Afhankelijk van de cijfers per onderdeel kan het herexamen betrekking hebben op de (leer)stof, en/of de vaardigheden en/of de praktische opdracht van het vak. Alle onvoldoende onderdelen komen voor een herexamen in aanmerking. Het is ook mogelijk een voldoende gedeelte te verbeteren om een onvoldoende gedeelte te compenseren. Het herexamen over de (leer)stof wordt in beginsel in één zitting afgenomen.

3.7.3.2 Herkansing / Inhaalmogelijkheid

Iedere kandidaat heeft het recht na elke PTA-ronde één werk* in een herkansing af te leggen, tenzij het een onderdeel is dat niet herkansbaar is (zie daarvoor de stofomschrijving bij elk PTA).

*De eventuele herkansing van het pta-rekenen betreft een extra herkansing en telt niet mee bij het bovenstaande.

Voor de tijdstippen gelden de volgende regels:

- De herkansing over de stof van het vierde leerjaar vindt plaats vóór de eerste PTA-ronde van het examenjaar.
- In het examenjaar zijn daarnaast nog drie herkansingsmogelijkheden:
  - na PTA-ronde 1,
  - na PTA-ronde 2,
  - na PTA-ronde 3.

De herkansing kan zowel betrekking hebben op een vak met alleen schoolexamen als op een vak dat afsluit met een centraal examen. De herkansing van de (leer)stof wordt in beginsel in één zitting afgenomen. De nieuwe cijfers vervangen de oude cijfers alleen als ze hoger zijn. Voor de inhaalmogelijkheid zie paragraaf 3.7.2.

Herkansen en inhalen van toetsen van een vak vinden in dezelfde zitting plaats.

3.7.3.3

Er wordt tijdig kenbaar gemaakt op welke wijze kandidaten zich kunnen inschrijven voor een herkansing. Een kandidaat heeft geen recht op herkansing als hij/zij zich niet of te laat inschrijft voor de herkansing.

3.7.4 Het examendossier

Het examendossier omvat het examenreglement, de programma's van toetsing en afsluiting van alle vakken, de regeling profielwerkstuk en praktische opdrachten en de overzichten van alle door de kandidaat behaalde resultaten van schoolexamenonderdelen.

Hiervoor gelden de volgende organisatorische richtlijnen:

- Na een schoolexamenonderdeel bespreekt de docent-examinator het werk met de kandidaat en vult een lijst in waarop het resultaat is vermeld. De docent levert de lijst en het werk in bij de examencommissie, die voor verdere afhandeling zorgt.
- De door de kandidaat behaalde resultaten worden zichtbaar in Magister en kunnen dan door de kandidaat worden ingezien. (Vermeende) onjuistheden dienen door de kandidaat per ommegaande gemeld te worden bij de betreffende examinator.
- Het beheer van de gemaakte PTA-werken valt onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie.

3.7.5 Afronding schoolexamen voor aanvang centraal examen

Een kandidaat heeft het schoolexamen afgerond indien aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- het profielwerkstuk is beoordeeld met een cijfer;
- het vak lichamelijke opvoeding is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed';
- de praktische opdrachten en toetsen van de vakken uit het gemeenschappelijk deel, profieldeel en vrije deel, als aangegeven in het PTA, zijn afgelegd en er voor deze vakken een eindcijfer is verkregen.

Een kandidaat kan niet aan het centraal examen deelnemen indien één of meer van de hierboven genoemde onderdelen niet zijn afgerond. Voor het vak lichamelijke opvoeding geldt echter dat de kandidaat wel aan het centraal examen mag deelnemen, maar niet kan slagen voor het eindexamen als het vak niet is beoordeeld met de kwalificatie 'voldoende' of 'goed'.

3.7.5.1

Het schoolexamen wordt afgerond met het uitreiken van het overzicht van de door de kandidaat behaalde resultaten. Dit overzicht is getekend door de directeur en de examensecretaris. De kandidaat tekent voor ontvangst.

3.7.6 Beroepsmogelijkheid

3.7.6.1

In geval van geschillen die verband houden met schoolexamenonderdelen kan bij de examencommissie zowel door de kandidaat als door de examinator schriftelijk een klacht worden ingediend binnen twee weken na vaststelling van het cijfer van het betreffende onderdeel. De examencommissie onderzoekt de klacht en adviseert de directeur inzake een besluit. De directeur neemt de beslissende maatregelen waarvan de betrokkene(n) schriftelijk op de hoogte worden gesteld, waarbij de betrokkene(n) tevens op de mogelijkheid gewezen wordt/ worden in beroep te gaan.

3.7.6.2

Slechts in die gevallen waarin een kandidaat of examinator het niet eens is met de beslissing van de directeur, is er beroep mogelijk bij de commissie van beroep, en wel binnen een termijn van drie werkdagen volgend op de dag dat de beslissing aan betrokkene(n) is meegedeeld.

Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk bij de commissie van beroep ingediend. Indien een periode van drie werkdagen is verstreken zonder dat van de mogelijkheid van beroep gebruik gemaakt is, is het genomen besluit onherroepelijk geworden.

De commissie van beroep stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken over het beroep, tenzij zij de termijn, met redenen omkleed, heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en indien deze minderjarig is aan zijn ouder(s)/verzorger(s), aan de directeur en de inspectie. De berichtgeving verloopt via elektronische mail bij de wettelijke vertegenwoordigers en via de ELO bij de kandidaat.

3.7.6.3

Bezwaarschriften, in te dienen bij de commissie van beroep die ondertekend zijn door meer dan één kandidaat, worden niet in behandeling genomen. Voor de vorm van het bezwaarschrift kan men de examencommissie raadplegen.

3.7.6.4 Samenstelling van de commissie van beroep

In de commissie van beroep hebben zitting: de voorzitter van het College van Bestuur van Trevianum Scholengroep en de directeurs van de niet bij het geschil betrokken scholen van Trevianum Scholengroep. De commissie is bereikbaar op Bradleystraat 25, 6135 CV Sittard.

3.7.6.5.

Beslissingen worden door de commissie van beroep bij meerderheid van stemmen genomen.

3.8 Centraal Examen

3.8.1 Algemeen gedeelte

3.8.1.1

De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.

3.8.1.2

Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook aangaande de opgaven gedaan, tenzij dit op aanwijzing van het college van toetsing en examens (CVTE) gebeurt.

3.8.1.3

Gedurende de examenzitting mogen de opgaven niet buiten het examenlokaal worden gebracht.

3.8.1.4

Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van het examen tot dat examen worden toegelaten.

3.8.1.5

Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zonder toestemming van de toezichthouders het examenlokaal te verlaten.

3.9 Uitslag

3.9.1

Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

3.9.2

De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma minder dan 50 zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.

Voor vakken die alleen een schoolexamen kennen, is het eindcijfer schoolexamen tevens het eindcijfer van het vak.

3.9.3

De directeur stelt de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 3.9.4 tot en met 3.9.6.

3.9.4

De directeur stelt daartoe uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op. Vervolgens bepaalt de directeur de uitslag waarbij deze de regels voor slagen hanteert die hier onder 3.9.5 zijn vermeld.

3.9.5

De kandidaat die het schoolexamen heeft afgerond en het centraal examen voor alle vakken heeft afgelegd binnen een schooljaar, is geslaagd als:

- alle eindcijfers zes of hoger zijn, of
- er één vijf is behaald en voor de overige vakken een zes of hoger, of
- er één vier of twee vijven of één vijf en één vier is behaald en voor de overige vakken een zes of hoger, waarbij het gemiddelde tenminste zes is
- en voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde maximaal één vijf staat als eindcijfer én het gemiddelde van alle centraal examencijfers onafgerond een 5,50 of hoger is.

Daarnaast moet er voldaan worden aan de voorwaarde dat het vak lichamelijke opvoeding is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

Cijfers voor maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk maken deel uit van het combinatiecijfer.

Een eindcijfer van een drie of lager op de cijferlijst betekent dat de kandidaat niet geslaagd is. Dit geldt ook voor de verschillende onderdelen die meewegen in het combinatiecijfer. Voor alle duidelijkheid: als één van de onderdelen van het combinatiecijfer een drie of lager is, is de kandidaat niet geslaagd, zelfs als het gemiddelde (oftewel: het combinatiecijfer) een zes of hoger is.

Tevens dient elke kandidaat in het havo die geen eindexamen doet in het vak wiskunde, een schoolexamen rekenen af te leggen. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

1. De rekentoets wordt afgenomen in het voorlaatste leerjaar
2. Indien de kandidaat de rekentoets heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen de met de rekentoets behaalde resultaten.
3. Op verzoek van een kandidaat verleent de directeur toestemming voor het afleggen van de rekentoets ER, indien de kandidaat aantoonbaar ernstige problemen heeft met de beheersing van de vereiste rekenvaardigheden.
4. Er is in ieder geval sprake van aantoonbare ernstige rekenproblemen indien de kandidaat:
  - a. zich heeft ingespannen de vereiste rekenvaardigheden te leren;
  - b. daarbij gebruik heeft gemaakt van de door de school geboden extra ondersteuning; en
  - c. hij desondanks aanhoudend onvoldoende resultaten laat zien.

3.9.6

De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden, genoemd in 3.9.5 is afgewezen, behoudens de mogelijkheid op herkansing. (Zie onder punt 3.10)

3.10 Herkansing en diplomering

3.10.1

Zodra de uitslag volgens artikel 3.9 is vastgesteld, deelt de examencommissie deze tezamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mee.

3.10.2

De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in ten hoogste één vak dat bij de bepaling van de uitslag is betrokken. Ook kandidaten die na vaststelling van de uitslag na het eerste tijdvak geslaagd zijn, maar die voor één vak hun lijst willen verbeteren, mogen in dat vak deelnemen aan de herkansing. Een kandidaat mag alleen een herkansing afleggen in een vak als ook in het eerste tijdvak in dat vak centraal examen is afgelegd. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de examencommissie vóór een door de examencommissie te bepalen dag en tijdstip.

Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige.

3.10.3

Indien een kandidaat niet tijdig herkansing heeft aangevraagd, wordt de voorlopige uitslag definitief.

3.10.4

Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 3.9.1 tot en met 3.9.5 en aan de kandidaat medegedeeld.

3.10.5

De directeur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen, de eindcijfers voor alle examenvakken, de kwalificatie 'goed' of 'voldoende' voor het vak lichamelijke opvoeding en het vak, de titel en beoordeling van het profielwerkstuk, alsmede de uitslag van het eindexamen.

3.10.6

De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit.

3.10.7

De directeur en de secretaris van de examencommissie tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

3.11 Overige bepalingen

3.11.1

De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

3.11.2

Het bevoegd gezag kan toestaan dat voor een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is en er sprake is van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal met betrekking tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit.

Als er wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking meegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover deze het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste dertig minuten.

3.11.3

Kandidaten die in het eerste tijdvak van het centraal examen om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, verhinderd waren om deel te nemen aan een of meer zittingen, wordt in het tweede tijdvak de mogelijkheid geboden het centraal examen te voltooien, binnen de mogelijkheden van dit tijdvak.

3.11.4

Drie groepen kandidaten worden in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie hun eindexamen te voltooien:

- a. kandidaten die om een geldige reden meerdere zittingen tijdens het eerste tijdvak van het centraal examen hebben gemist;
- b. kandidaten die tijdens het tweede tijdvak het centraal examen afronden en tijdens dit tijdvak nog geen gebruik hebben gemaakt van hun recht op herkansing;
- c. kandidaten die tijdens het tweede tijdvak om een geldige reden verhinderd zijn gebruik te maken van hun recht op herkansing, dan wel van hun mogelijkheid tot uitgesteld examen.

3.11.5

De periodes waarin de verschillende tijdvakken vallen, worden opgenomen in een algemeen overzicht.

3.11.6

- a. De directeur kan een kandidaat uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
- b. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
- c. Indien de kandidaat in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

3.11.7

- a. De examencommissie kan een kandidaat toestemming verlenen om één of meer vakken op een hoger niveau af te ronden
- b. Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau stelt de directeur de kandidaat in de gelegenheid alsnog het eindexamen af te leggen op het havo-niveau. Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen het schoolexamenprogramma op het hogere niveau en het geëigende niveau worden de pta's herbeoordeeld en wordt de uitkomst hiervan voorgelegd aan de inspectie.

3.12 Inzage en bewaren

3.12.1 Inzage

Kandidaten hebben geen recht op teruggave van gemaakt werk of een kopie daarvan. Inzage gebeurt in principe ter voorbereiding op een herkansing.

Een kandidaat kan op basis van inzage van het door hem/haar gemaakte centraalexamenwerk geen bezwaar maken bij de Commissie van Beroep tegen de beoordeling van het werk van het centraal examen. De correcte beoordeling is gewaarborgd door het inschakelen van de tweede corrector. Een kandidaat kan wel naar de rechter stappen.

Richtlijnen:

- De directeur geeft toestemming tot inzage in het centraalexamenwerk.
- De directeur draagt er zorg voor dat inzage geschiedt onder toezicht.
- Bij deze inzage vindt geen discussie plaats over het toegekende aantal punten.

3.12.2 Bewaren

Het werk van het school- en centraal examen van de kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de examencommissie, ter inzage voor belanghebbenden, dat wil zeggen de kandidaat en zijn ouder(s)/verzorger(s).

3.13 Slotbepalingen

3.13.1

Deze regeling wordt tijdig aan de kandidaten of eventueel aan hun ouders/verzorgers, alsmede aan de examinatoren bekend gemaakt.

3.13.2

Iedere kandidaat en iedere examinerator wordt geacht bekend te zijn met de inhoud van het examenreglement en het PTA.

3.13.3

Indien de directeur niet aanwezig of beschikbaar is en een besluit geen uitstel duldt, zijn (in deze volgorde):

- (1) de examensecretaris van de betreffende school,
  - (2) een van de directeuren van de andere scholen en
  - (3) een van de andere examensecretarissen
- gemandateerd om een besluit te nemen.

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de directeur volgens het mandaat van het bevoegd gezag.